

2016

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : AYURVED SAMHITA & SIDDHANT
CHARAKA – PAPER – I

Date : 01-10-2016
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 चिकित्सास्थाने वर्णितानां सान्निपातिक व्याधिनां चिकित्सां तुलनात्मकरीत्या वर्णयत ।
Compare principle of treatment of Sannipatika diseases mentioned in Chikitsa Shastra.
- 2 दोषाः केन कारणेन विरुद्धैरपि गुणैः परस्परं न घ्नन्ति तत सयुक्तिकं स्पष्टयत ।
Inspite of having opposite properties, why Doshas do not distuct each other ? Explain with proper logic.
- 3 अतत्त्वाभिनिवेशं सविस्तरं सोदाहरणेन वर्णयत ।
Explain Atattvabhinivesha in detail along with examples.
- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.
 - (a) शास्त्रं शस्त्रं च रक्षति । Shastram Shastram cha Rakshati.
 - (b) न ह्यन्योऽस्य तन्त्रकः । Na Hyanyoasya Tantrakah.
 - (c) आत्रेयमैत्रेयमिति द्वेविध्यम् । Atriyamaitreyamiti Dwevidhyama.
 - (d) अष्टत्रिक । Ashtatrika.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : AYURVED SAMHITA & SIDDHANT
SUSHRUTA & VAGBHATA – PAPER - II

Date : 03-10-2016
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 'दोषं दोषोऽनुधावति' - ससंदर्भं सोदाहरणेन वर्णयत ।
'दोषं दोषोऽनुधावति' - Describe the quotation with reference and examples.
- 2 हिताहारे रतं नरमामयेः कथं युज्यते तत वृद्धवाग्भट्टमतेन वर्णयत ।
How a person practicing Hita Ahara gets diseased ? Describe according to opinion of Vriddha Vagbhata.
- 3 सुश्रुत मतानुसारं वर्णितं रुधिरस्य निवारणम् । सोदाहारेण वर्णयत ।
Explain Rudhirasya Nivaranam according to Acharya Sushruta with examples.
- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.
 - (a) स्थानमिदं हृदयस्य रहस्यवत् । Sthanamidam Hridayasya Rahasyavat.
 - (b) पादांशिकक्रमः । Padamshikakramah.
 - (c) पंचत्वमायान्ति विनाशकाले । Panchatvamayanti Vinashakale.
 - (d) शिलापुत्रक न्याय । Shila Putraka Nyaya.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : AYURVED SAMHITA & SIDDHANT
DARSHANIKA SIDDHANTA – PAPER - III

Date : 04-10-2016
Tuesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 आयुर्वेदे कार्यकारणवादस्य स्वरूपं किदृशं तत् स्पष्टिकृत्य रोगोत्पत्ति रूप कार्ये निमित्तकारणानां महत्त्वं प्रतिपादयत ।

What is the form of Karyakaranavada in Ayurveda ? Explain this and explain the importance of Nimitakarana for Karya of Rogotpatti.

- 2 चिकित्साविज्ञाने अनुसंधाने च वादमार्गपदानामुपयोगितां वर्णयत ।

Describe the importance of Vadmargpadas in medical science and research.

- 3 को नामः स्वभावोपरम् ? स्वभावोपरमे चिकित्सचतुष्पादानामुपयोगितां वर्तते न वा तत् युक्तिपूर्वकं प्रतिपादयत ।

What is Swabhavoparama ? Are the Chikitsachatuspada have any utility in presence of Swabhavoparama ? Explain this rationally.

- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) सत्कार्यवादः । Satkaryavadah.

(b) पंचविध क्लेश । Five types of Klesha.

(c) अनेकांतवाद । Anekantavada.

(d) परमाणुवाद । Paramanuvada.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : AYURVED SAMHITA & SIDDHANT
PRAYOGIKA SIDDHANT – PAPER – IV

Date : 05-10-2016
Wednesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 चरक, सुश्रुत अष्टांगसंग्रहे च वर्णितानि प्रमेहस्य संप्राप्तिं तथा चिकित्सासूत्राणि लिखत ।
Write Samprapti and Chikitsa Sutras of Prameha as mentioned in Charaka, Shushruta and Ashtanga Sangraha.
- 2 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.
 - (a) कालाकालमृत्यु । Kalakalamrityu.
 - (b) स्थानसंश्रयावस्था । Sthanasamshraya Stage.
 - (c) ग्रहणिरोगस्य संप्राप्ति । Samprapti of Grahani Roga.
 - (d) अपस्मार रोगस्य चिकित्सा सिद्धान्त । Principle of management for Apasmara Roga.
- 3 “इह खलु निदानदोषदुष्यविशेषेभ्यो विकारविघातभावाभाव प्रतिविशेषा भवन्ति” स्पष्टयत ।
“इह खलु निदानदोषदुष्यविशेषेभ्यो विकारविघातभावाभाव प्रतिविशेषा भवन्ति” Explain.
- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.
 - (a) ओजस्य वर्णन । Explain Oja.
 - (b) सात्म्य प्रकाराः । Types of Satmya.
 - (c) वातरक्तस्य संप्राप्तिः । Samprapti of Vatarakta.
 - (d) सामदोषाणां चिकित्साः । Treatment of Samadosha.
 - (e) निदानार्थकर रोगाः । Nidanarthakara Rogah.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - DANTA EVUM MUKHA ROGA
AYURVEDA SIDDHANTA AND VANGMAYA – PAPER – I

Date : 01-10-2016
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. (a) कालक्रमानुसारे वैदिककालादारभ्याद्यावधिपर्यन्त मुखदन्तरोग विज्ञानस्य विकास चर्चा कार्याः ।
Define chronological development of oral and dental diseases right from Vedic period.
- (b) दन्तमुखरोगेषु ऽग्रोपहरणीयाष्टविधशस्त्रकर्मणः महत्त्वं प्रतिपादयतः ।
Write the importance of Agropaharneeya and Ashtavidha Shastra karma in the management of Danta and Mukha rogas.
2. (a) मुख स्वास्थ्य, अस्य सामाजिक परिपेक्षं मुख स्वास्थ्य सम्बन्धि प्रतिषेधात्मक उपायानां वर्णनं कुरु ।
Elaborate oral hygiene, social aspect of oral hygiene and preventive measures in oral cavity diseases.
- (b) दन्तनाडी रोगस्य लक्षण सम्प्राप्ति चिकित्सां च वर्णयत ।
Write the clinical features, pathogenesis and treatment of Dantanadi.
3. मुखदन्तरोगेषु प्रयुक्त विभिन्न कल्पानाम वर्णनं विधाय तयोः प्रकार विधि निषेध तथा सम्यक् योगस्यापि वर्णनं कुरुतः ।
Write the different therapeutic measures used for oral and dental disorders, their types, procedures, contraindication and feature of proper application.
4. टिप्पणी कार्याः : Write short notes -
 - (a) मुखदन्तरोगेषु प्रतिषेधात्मक चिकित्सा ।
Preventive measures in oral dental disorders.
 - (b) मुखदन्तरोगेषु शमन शोधन चिकित्सस्य महत्त्वं ।
Importance of Shodhana and Shamana treatment in oral dental disorders.
 - (c) मुखरोगेषु अनुशस्त्रकर्मस्य उपयोगिता ।
Importance of Anushastra Karma in oral diseases.
 - (d) मुखदन्तरोगेषु आयुर्वेदाधुनिकशास्त्रयोः साम्यस्य वर्णनं विधेयम् ।
Similarities related to oro-dental disorders in ancient and modern literature.
 - (e) आयुर्वेदाधुनिकशास्त्रानुसार मुख रचना शारीर ।
Ancient and recent anatomy of oral cavity.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - DANTA EVUM MUKHA ROGA
AYURVEDIYA DANTA EVUM MUKHA ROG VIJNANA – PAPER - II

Date : 03-10-2016
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. दन्तजन्मविधि दन्तोत्पतिकाल दन्तप्रकाराणाम वर्णनं विधाय बालदन्तोद्भवगतोपद्रवानाम तथा च तेषां प्रतिषेधात्मक चिकित्सामपि वर्णयत ।
Describe Danta Janma Vidhi Dantotpatikala and Danta Prakara and their systemic disorders occurring during teething time, their prevention and management.
2. असाध्यमुखरोगाणां वर्णनं विधाय दन्तवेष्टरोगस्य निदान सम्प्राप्ति लक्षणचिह्नोपद्रवचिकित्साः वर्णयत ।
Write down the Asadhya Mukhagata Roga and etiopathogenesis clinical features, complications and management of Danta Veshta.
3. मुखदन्ताघातस्य निदानचिकित्सां विधाय सर्वसरमुखरोगस्य निदान सम्प्राप्ति लक्षणचिह्न चिकित्सा वर्णयतः ।
Write the diagnosis of orodental trauma and etiopathogenesis, signs and symptoms and management of Sarvasar Mukharoga.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) कृमिदन्त । Krimidanta.
 - (b) खण्डौष्ठ । Khandoushtha.
 - (c) अलास । Alaasa.
 - (d) तालुशोष । Talushosha.
 - (e) अधिजिह्वक । Adhijiwhaka.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - DANTA EVUM MUKHA ROGA
ADHUNIK DANTA EVUM MUKHA ROG VIJNANA – PAPER - III

Date : 04-10-2016
Tuesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. मुख एवं दन्तरोगेषु नैदानिक परीक्षण विधिनां महत्वं प्रतिपादयेत ।
Establish the role of diagnostic technology in oral and dental diseases.
2. (a) डेन्टल सेन्सिटीविटी के निदान सम्प्राप्ति लक्षण चिकित्सां च विवेचयत ।
Write the etiology, pathogenesis, clinical features and treatment of Dental sensitivity.
(b) मुखस्य घातक अर्बुदस्य निदान सम्प्राप्तिं चिकित्सां च वर्णयत ।
Explain the etiology, pathogenesis and treatment of oral carcinoma.
3. (a) कतिपय पञ्चयन्त्राणां मुखरोगेषु उपयोगितां वर्णयत ।
Write the application of any five instruments in oral, periodontal and dental diseases.
(b) रूट केनाल ट्रीटमेन्ट ।
Root Canal treatment.
4. टिप्पणी कार्याः Write short notes -
(a) दन्ताहरण विधि ।
Method of tooth extraction.
(b) दन्तरोगाणां सार्वदैहिक प्रभावानां वर्णनं कुरु ।
Explain the systemic effects of dental diseases.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - DANTA EVUM MUKHA ROGA
RECENT ADVANCES IN MUKHA ROG VIJNANA & DENTISTRY – PAPER – IV

Date : 05-10-2016
Wednesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. डेन्टल मटीरीयल्स प्रोथेसिस च विस्तृत विवेचनं कुरु ।
Explain dental materials and prosthesis in detail.
2. (a) युष्माकं शिक्षणसंस्थाने एकस्मिन् शोधकार्यस्य लक्षण प्रयुक्त औषधी सारांश च लिखत ।
Write the aims, trial drug and summary of any one research work done at your institute.
(b) मुखरोगेषु रक्तमोक्षण, कवल गंडूषस्य उपयोगितां लिखत ।
Explain the utility of Blood letting, Kavala and Gandusha in oral diseases.
3. मुखगत साध्य एवं घातकअर्बुदस्य प्रकारान् लिखित्वा तेषां चिकित्सां च वर्णयत ।
Write the types of Benign and Malignant tumours of oral cavity. Also explain their treatment.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
(a) दन्त एवं मुखरोगेषु प्रयुक्त रसौषधि काष्ठौषधीनां विकास किं अभवत् स्वमेतेन प्रतिपादय ।
Write in your opinion the recent advances in Rasaaushadhis and Kashtha Aushadhis used in oral and dental diseases.
(b) मुख एवं दन्तरोगाणां चिकित्सोपयोगी सद्वृत् ।
Useful conducts for treatment of oral and dental diseases:

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - NETRA ROGA
NETRA ROG VANGMAYA – PAPER – I

Date : 01-10-2016
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 (a) आचार्य वाग्भट्टमतानुसारेण शुष्काक्षिपाकस्य वर्णनं कृत्वा सुश्रुतमतेन तुलनात्मकं विवेचनं कुरु ।
Explain Shushkakshipaka according to Vagbhata and do its comparative analysis with Shushruta's description.
- (b) नेत्ररोगविज्ञानस्य विकासक्रमे लघुत्रयीनां अवदानं विवेचयत ।
Elaborate the contribution of Laghutrayi in the development of Netra Roga Vigyana.
- 2 (a) अभिष्यन्दरोगस्य विभिन्न आचार्यानां मतेन तुलनात्मकं विवेचनं कुरु ।
Do the critical analysis of Abhishyanda Roga according to different scholars.
- (b) सव्रणशुक्रस्य निदानं लक्षणं चिकित्सां च वर्णनं कुरु ।
Explain aetiology, clinical features and treatment of Savrana Shukra.
- 3 नयनाभिघातस्य आयुर्वेदार्वाचीनमतानुसारेण तुलनात्मकं समीक्षां कुरु ।
Critically evaluate the Nayanabhighata and eye injuries from Ayurvedic and Modern point of view
- 4 नेत्रविज्ञानस्य विकासक्रमे वैदिककालेन प्रारम्भकृत्वा अधुना कालेन अस्य स्थितिस्य वर्णनं कुरु ।
Write the development of Netra Vigyan from Vedic period to the present time.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - NETRA ROGA
AYURVEDIYA NETRA ROG VIGYAN – PAPER - II

Date : 03-10-2016
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1 (a) अभिष्यन्द सर्वनेत्ररोगेषु प्रधान कारणं किं प्रतिस्थापयेत् ।

Substantiate how Abhishyanda is root cause of all ocular disorders.

(b) कस्मिन् रोगेषु जलौकावचारण तथा अग्निकर्म प्रयुक्तं तेषां नामानि लिखित्वा तेषां अवचारणविधिं च वर्णयत ।

What are the indications of Leech Application and Agnikarma and also write their method of application

2 नयनाभिघातस्य वर्णनं कृत्वा अस्य चिकित्सां संरक्षणं च वर्णयत ।

Describe the Nayanabhighata and its management and prevention.

3 राष्ट्रीय अंधत्व निवारण कार्यक्रमस्य वर्णनं कृत्वा आयुर्वेदस्य तेषु उपादेयता अपि वर्णयत ।

Describe National Programme for control of Blindness and role of Ayurveda.

4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) शुष्काक्षिपाक । Shushka Akshipaka.

(b) अशोक अक्षिपाक । Ashopha Akshipaka.

(c) आगन्तुज लिंगनाश । Agantuja Linganasha.

(d) कृष्णगतरोगाणां चिकित्सा । Treatment of Krishnagata Roga.

(e) वर्त्मगतरोगाणां उपद्रव । Complications of Vartmagata Roga.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - NETRA ROGA
ADHUNIK NETRA ROG VIGYAN – PAPER - III

Date : 04-10-2016
Tuesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 परावर्तनजन्य विकाराणां वर्णनं कृत्वा एकोमोडेशन डिफेक्ट च वर्णयत तेषां चिकित्साऽपि विवेचयत ।
Describe refractive errors with defects of accommodation and their management.
- 2 (a) केरेटोकोनस रोगस्य निदान लक्षण चिकित्सां च वर्णयत ।
Explain the etiology, clinical features and management of Keratoconus.
(b) कोर्नियल ओपेसिटी - औषध एवं शस्त्र चिकित्सा ।
Corneal opacity - medical and surgical management.
- 3 ओ.एम.डी. व्याधेषु तेषां भेषज चिकित्सा शस्त्रचिकित्सा च वर्णयत ।
Describe ocular motility disorders and their medical and surgical management.
- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.
(a) केटरेक्ट । Cataract.
(b) ग्लुकोमा । Glucoma.
(c) रेटीनाईटीस पिग्मेनटोसा । Refinitis pigmentosa.
(d) सार्वदैहिक रोगेषु नेत्रयोपरि प्रभाव ।
Ocular complications of systemic disorders.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - NETRA ROGA
RECENT ADVANCES IN NETRA CHIKITSA & OPHTHALMOLOGY – PAPER – IV

Date : 05-10-2016
Wednesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 केटरेक्ट रोगस्य आधुनिक शस्त्रकर्म विधिनां विवेचनं कुरु ।
Explain recent techniques in the surgical management of cataract.
- 2 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.
 - (a) ओसिटि । OCT
 - (b) पेनिट्रेटिंग केरेटोप्लास्टी । Penetrating Keratoplasty.
 - (c) गोनियो लेन्सिस । Gonio lenses.
 - (d) लो विजन एड्स । Low vision Aids.
 - (e) आधुनिक दृष्टि अनुसारेण आयुर्वेदीय नेत्र बिन्दु कल्पना ।
Ayurvedic eye drops formulations based on modern sciences.
- 3 अधोनिर्दिष्टयोः लिखत । Explain the following :
 - (a) नेत्ररोगेषु लेजर प्रयोगः ।
Application of lasers in ophthalmology.
 - (b) नेत्रगतरोगः चिकित्सां चक्षुष्यद्रव्य प्रयोग ।
Role of Chakshusya Dravyas in Netra Roga Chikitsa.
- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.
 - (a) हरिद्रा अनुसंधान कार्याः । Research words on Harinda.
 - (b) आमलकी अनुसंधान कार्याः । Research words on Amalaki.
 - (c) लेसिक सर्जरी । Lasik Surgery.
 - (d) पेरीमीटरी । Perimetry.
 - (e) केरेटोमीटरी । Keretometry.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR

FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - SHIRO - NASA
- KARNA EVUM KANTHA ROGA(M.S. AYURVED ENT & HEAD

**SHIRO-NASA-KARNA-KANTHA ROGA VIGYAN MAULIK SIDDHANTA AND
VANGMAYA-PAPER - I**

Date : 01-10-2016
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. 'नासाहि शिरसो द्वारम्' इति सूत्रं प्रतिपादयत कर्ण नासा गल शिरोरोगाणां च अनुक्रमिक विकाससेतिहासं वर्णयत
Explain the quotation "Nasa Hi Shiraso Dwaram". Also write chronological development and history of science of ear, nose, throat and Shiras disorders.
2. (a) सुश्रुतमतेन पूतिनासरोगस्य वर्णनं कृत्वा अस्य वाग्भट्टोक्तेन अभिप्रायं तुलनां कुरु ।
Explain Putinasa according to Acharya Sushruta and critically analyse it in comparison to Vagbhata's opinion.
(b) नस्य प्रभेद वर्णनं कृत्वा अकाले दत्त नस्यजनित उपद्रवान वर्णयत ।
Describe the types of Nasya and also explain the complications of Nasya given at contraindicated timings.
3. (a) नासागत रोगानां एण्डोस्कोपी परीक्षण विधि ।
Diagnostic endoscopic examination for nasal disorders.
(b) गलरोगे टेलीस्कोपिक परीक्षण विधिस्य उपयोगिता स्थापयेत् ।
Role of Telescopic examination in laryngeal disorders.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
(a) व्रणबन्ध प्रकार वर्णयित्वा कर्ण प्रदेशे व्रणबन्ध वर्णयत ।
Write the types of Vranabandhana and also explain bandage in Ear.
(b) नासागत रोगाणां एलर्जी प्रतिरोधक औषधियाँ ।
Antiallergic drugs in Nasal allergies.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - SHIRO - NASA
- KARNA EVUM KANTHA ROGA(M.S. AYURVED ENT & HEAD

AYURVEDIYA SHIRO-NASA-KARNA-KANTHA ROGA VIGYAN – PAPER - II

Date : 03-10-2016
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. (a) श्रवण शक्ति परीक्षणविधि एवं ओडियोमीटरी ।
Clinical tests of hearing and Audiometry.
(b) नासार्श रोगस्य लक्षणं चिकित्सां च लिखत ।
Write the clinical features and treatment of Nasa arsha.
2. वाग्भट्टानुसारेण कर्णशष्कुलीस्य रोगाणां नामानि लिखित्वा कर्णनाद रोगस्य निदान सम्प्राप्ति लक्षण चिकित्सां च वर्णयत ।
Write the names of diseases of Karna Shashkuli according to Acharya Vagbhata. Explain the etiopathogenesis and treatment of Karnanāda.
3. (a) इनडायरेक्ट लेरिंगोस्कोपिक परीक्षण ।
Indirect Laryngoscopic examination.
(b) कपालगत रोगाणां संख्यां नामानि च लिखित्वा कतिपय त्रयरोगाणां लक्षण चिकित्सां च विवेचयत ।
Write the number and name of Kapalagata disorders and also write clinical features and treatment of any three of them.
4. कण्ठगत रोगाणां संख्या, नाम, सम्प्राप्तिं च लिखित्वा अधिजिह्वा एवं गलविद्रधि रोगाणां विस्तृत विवेचनं कुरु ।
Write the number, name and pathogenesis of Kanthagata Rogas. Describe Adhijihwa and Galavidradhi in detail.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER 2016

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - SHIRO - NASA
- KARNA EVUM KANTHA ROGA(M.S. AYURVED ENT & HEAD

ADHUNIK SHIRO-NASA-KARNA-KANTHA ROGA VIGYAN – PAPER - III

Date : 04-10-2016
Tuesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. (a) नासा कर्ण रोगेषु प्रयुक्त कतिपय त्रय त्रय यन्त्राणां प्रयोग विधिं विवेचयत् ।
Explain the method of use of any three instruments used in Nasal and ear disorders.
- (b) बाधिर्य रोगस्य सम्प्राप्तिं चिकित्सां च लिखत ।
Write the aetiopathogenesis and treatment of deafness.
2. (a) नासानाह रोगस्य लक्षण औषध एवं शस्त्र चिकित्सां च वर्णयत ।
Write the clinical features and medical and surgical treatment of Deviated nasal septum.
- (b) अर्धावभेदक एवं अनन्तवात रोगस्य सम्प्राप्ति लक्षण चिकित्सां च वर्णयत ।
Write the pathogenesis, clinical features and treatment of Ardhavabhedaka and anantavata.
3. (a) स्पीच थेरेपी ।
Indirect Laryngoscopic examination.
- (b) कण्ठगत रोगेषु लेजरचिकित्सा ।
Application of LASER in Kanthagata Rpga..
4. (a) नासार्बुदस्य चिकित्सां रेडियोथेरेपी ।
Use of Radiotherapy in nasal malignancy.
- (b) ई.एन.टी. रोगाणां कतिपय द्वय आत्ययिक रोगाणां चिकित्सां लिखत ।
Write the management of any two emergency conditions in ENT.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : AYURVEDA DHANWANTRI - SHALAKYA - SHIRO - NASA
- KARNA EVUM KANTHA ROGA(M.S. AYURVED ENT & HEAD

SHIRO-NASA-KARNA-KANTHA ROGA VIGYAN - SHALYA CHIKITSA – PAPER – IV

Date : 05-10-2016
Wednesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. (a) नासार्श छेदन चिकित्सा ।
Polypectomy.
(b) फंक्शनल एंडोस्कोपिक साइनस सर्जरी ।
Functional endoscopic sinus surgery.
2. (a) कर्णसंधानविधि ।
Constructive surgery of external and middle ear.
(b) कर्णप्रविष्ट शल्पोपहरण उपाय ।
Removal of foreign body in ear.
3. अष्टविध शस्त्रकर्म विवेचन विभिन्न नासा कर्म कण्ठ तथा शिरोषु सोदाहरण कुरु ।
Explain the Ashtavidha Shastra Karma in disorders of nose, karna, throat and head with examples.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
(a) ट्रेकियोस्टोमी ।
Tracheostomy.
(b) रक्तसंधान विधिस्त्य कर्ण नासारोगेषु उपयोग वर्णयत ।
Write the role of Rakta Sandhana Vidhi in ear and Nasal disorder.
(c) फेरिंजीयत एब्सेस शस्त्रकर्म ।
Surgical procedure for Pharyngeal abscess.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNA VIGYAN

NAMARUPA VIGYANA (AYURVEDA & MODERN PHARMACOGNOSY) - PAPER - I

Date : 01-10-2016
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1 काष्ठद्रव्याणां 'परिचयार्थ' विभिन्न विधीनां सोदाहरणं विस्तृतं विवेचनं कुरु ।

Write different methods of identification of Kashtha Dravya (herbs) in detail with suitable examples.

2 पर्याय शब्दानां कृते भेषज निर्धारण-विषये उत्पन्न संशय सोदाहरणं विवेच्यताम् ।

Express your views with appropriate examples on controversy of drugs due to Paryaya(synonyms).

3 (a) औद्रिज-द्रव्याणां मानकीकरणार्थं विभिन्न विधीनां विस्तृतं विवेचनं कुरु ।

Explain in detail about the quality control parameters of the plants.

(b) क्रोमेटोग्राफी इत्यस्य विषये संक्षेप विवेचनं कुरु ।

Write a brief note on chromatography.

4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) इन्टेलएक्युअल प्रोपर्टी राइट । Intellectual Property Right (IPR).

(b) जिनेटीकली मोडीफाइड प्लान्ट्स । Genetically Modified Plants (G.M. plants).

(c) औषधीय पादपस्य कृषि करणं ज्ञानस्य आवश्यकता ।

Importance of cultivation of medicinal plants.

(d) वाइल्डलाइफ तथा बायोडायवर्सिटी इत्यंतयोः आयुर्वेद विज्ञानेन सह सम्बन्ध ।

Relation of wildlife and biodiversity with Ayurveda.

(e) विपन्न तथा सांघातिक विपन्न पादपः ।

Endangered and critically endangered medicinal plants.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNA VIGYAN
GUNA KARMA VIGYAN (AYURVEDIC & MODERN PHARMACOLOGY) – PAPER - II

Date : 03-10-2016
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1 द्रव्यगुण विज्ञाने गुर्वादिगुणानां महत्त्वं सोदाहरणं प्रतिपादयत् ।

Write about the importance of Gurvadi Guna in Dravyaguna Vigyana with examples.

2 कर्म लक्षणमुक्त्वा, अंगमर्दप्रशमनं, शूलप्रशमनं, एवं वेदनास्थापनं कर्म कार्मुकतासह सोदाहरणं स्पष्टयत् ।

Describe the Lakshana of Karma, explain Angamardaprashamana, Shulaprashamana and Vedanasthapana Karma, their mode of action with suitable examples.

3 आधुनिक चिकित्साशास्त्रे वर्णितं एन्टीपायरेटीक कर्म प्राचिनोक्त ज्वरघ्न कर्म मध्ये किं भेदं तत् सयुक्तिकं सोदाहरणं च विवेचयत् ।

Describe the difference between the modern antipyretic action and Jwaraghna Karma with examples.

4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) बायोअवेबिलिटी । Bioavailability.

(b) विषद्रव्यस्य शोधनविधि । Purification methods of Visha drugs.

(c) प्रायोगिक औषधि विज्ञान मतेन एन्टी इन्फ्लामेटोरी परिक्षणं ।
Experimental models for anti-inflammatory activity.

(d) फार्माकोडायनेमिक्स । Pharmacodynamics.

(e) विषद्रव्ये शोधनस्य प्रभावः । Effect of Shodhana on poisonous drugs.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNA VIGYAN

PRAYOGAVIGYANA (PHARMACOTHERAPEUTICS/CLINICAL PHARMACOLOGY) – PAPER - III

Date : 04-10-2016
Tuesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. अधोलिखितयोः रोगयोः प्रयुक्त-द्वयो औषधिविशेषाः तथा तेषां सम्प्राप्तिं विघटनं क्रियायां विस्तृतं विवेचनं कुरु ।
Write two drugs of choice with their detailed mode of action (Samprapti Vighatan) in
(a) मधुमेहः । Madhumeha.
(b) आमवातः । Amavata.
2. (a) वेदनास्थापनं दशेमानी इत्यस्य वर्गस्य - कार्मुकता क्रियाव्यापार वर्णयत ।
Describe the mechanism of action of Vedana Sthapan Dashemani.
(b) अधोलिखित द्रव्याणां विभिन्न रोग परिप्रेक्षे महत्वं वर्णयताम् ।
Explain the role of following Ahardravya in defferent disease conditions -
(i) यवः - Yava (ii) गोदग्धः - Go-dugdha (iii) माषः - Masha
3. (a) निम्नलिखितानां औषध-द्रव्याणां चिकित्सा प्रयोग क्षेत्राणि विवेचयताम् ।
Write the therapeutic administration of following drugs.
(i) भल्लातक - Bhallataka (ii) गुडुची - Guduchi (iii) मदनफल - Madanaphala
(b) संक्षिप्त विवेचनं कुरु - Write short note on -
(i) औषध सेवनकाल - Aushadha Sevana Kala.
(ii) विविध कल्पना - Vividha Kalpana.
4. टिप्पणी कार्याः : Write short notes -
(a) ड्रग इन्टरेक्शन ।
Drug intraction.
(b) क्लिनिकल फार्माकोलोजी ।
Clinical Pharmacology.
(c) चिकित्साकीय प्रयोगे - जी.सी.पी. इत्यस्य महत्त्वम् ।
Importance of G.C.P. guide lines in clinical trial.
(d) फार्मेकोजिनोमिक्स ।
Pharmacogenomics.
(e) आयुर्वेद चिकित्साया फार्मेकोविजीलन्स इत्यस्य प्रयोजनम् ।
Need of Pharmacovigilance in Ayurveda.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : DRAVYAGUNA VIGYAN

NIGHANTU & YOGA VIGYANA (MATERIA MEDICA & FORMULATIONS)- PAPER - IV

Date : 05-10-2016
Wednesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. शोढलनिघण्टोः कालनिर्णयं, ग्रन्थकारस्य नाम परिचयं लिखित्वा, अस्मिन्ग्रन्थे द्रव्यवर्गीकरणस्य पद्धतिः सविस्रेण वर्णयत ।
Describe in detail the period, author's name, content and drug classification methodology of Shodhala Nighantu.
2. (a) एकलौषध कल्पस्य लाभालाभौ विवेचयत् ।
Explain the merits and demerits of Ekalaushadha Kalpana.
(b) संदिग्धतानिवारणपूर्वकं द्रव्यपरिचय विषये निघण्टुग्रन्थानां अवदानं सविस्तरं वर्णयत् ।
Write in detail about the contribution of Nighantu in identifying the drug controversy.
3. अधोलिखितानां विषयानां संक्षेपेण विवेचनं कुरुत । Write in brief about the followings -
 - (i) न्यूट्रास्युटीकल्स - Neutraceuticals.
 - (ii) कोस्मोस्युटीकल्स - Cosmoceuticals.
 - (iii) आयुर्वेदीक फॉर्मेकोपीया ऑफ इण्डिया - Ayurvedic Pharmacopoeia of India.
 - (iv) वेल्थ ऑफ इण्डिया - Wealth of India.
 - (v) फुड एडिक्टिव - Food additives.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) निघण्टुशेष Nighantu Shesha.
 - (b) सिद्धमंत्र Siddhamantra.
 - (c) निघण्टु आदर्श Nighantu Adarsha.
 - (d) कैयदेवनिघण्टु Kaiyadeva Nighantu.
 - (e) निघण्टुरत्नाकर Nighantu Ratnakara.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : KAUMARBHRITYA - BALA ROGA
BIJA, GARBHA VIGYANIYA (HUMAN GENETICS, EMBRYOLOGY) - PAPER-I

Date : 01-10-2016
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानमानभारः । All questions carry equal weightage.

1. जन्मपूर्वनिदानं (प्रीनेटल डायग्नोसिस) विधि एवं महत्वं सविस्तरेण प्रतिपादयत् ।
Discuss the methods of prenatal diagnosis and their significance in detail.
2. 'यस्य यस्य हि अज्ञावयवस्य बीजे बीजभाग उपतप्तो भवति तस्य तस्य अज्ञावयवस्य विकृतिरुपजायते ।'
इदं सूत्रस्य वर्णनं कुरु ।
Discuss the above said principles in reference to onset of disorders.
3. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) गर्भपोषणम् । Garbhaposhana.
 - (b) कुमारेषुप्रकृतिनिर्माणम् । Formation of Prakriti in Kumar.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) आनुवांशिक मार्गदर्शनस्य महत्त्वम् । Importance of genetic counseling.
 - (b) गर्भवृद्धिकर भावाः । Garbhavriddhikar Bhava.
 - (c) गर्भोपघातकर भावाः । Garbhopaghatkar Bhava.
 - (d) गुणसूत्रस्य आकृति वर्गीकरणं च । Pattern and analysis of Chromosome.
 - (e) जीनोम अनुकरणशीलम् । Genomic Imprinting.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : KAUMARBHRITYA - BALA ROGA
NAVAJATA SHISHU VIGYANA EVAM POSHANA – PAPER - II

Date : 03-10-2016
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानमानभारः । All questions carry equal weightage.

1. 'नवजात' शब्दं स्पष्टी कृत्वा अस्य वर्गीकरणं, परीक्षणं पद्धतिं च वर्णयत् ।
Define the term Neonate and also mention its classification and examination method.
2. नवजातशिशोः परिचर्या सम्पूर्णतः वर्णयत् ।
Describe Navajata Shishu Paricharya in detail.
3. नियोनेटल हाइपोथर्मिया कारणं उपद्रवं च लिखित्वा चिकित्साव्यवस्था वर्णयत् ।
Describe the causes and complications of Neonatal hypothermia and further write down the management.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) शिरोपिचु । Shiropichu.
 - (b) असम्यक्नाभिनालकर्तनजन्यविकाराः । Asamyak Nabhinalakartanajanya Vikara.
 - (c) लंबर पंक्चर । Lumber Puncture.
 - (d) नवजातशिशोः आइ.यु.जी.आर. । IUGR in New born.
 - (e) उल्बक । Ulbak.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : KAUMARBHRITYA - BALA ROGA
BALAROGA (PEDIATRIC DISORDERS) – PAPER - III

Date : 04-10-2016
Tuesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weight.

- 1 कृपोषणजन्यव्याधेः हेतुः लक्षणानि चिकित्सांश्च वर्णयत् ।
Describe the causes, clinical features and treatment of diseases occurring due to malnutrition in detail.
- 2 कृमिरोगस्य निदानं, लक्षणानि, संप्राप्तिसह चिकित्सां वर्णनं कुरु ।
Describe the Nidana, signs & symptoms, Samprapti & treatment of Krimi Roga.
- 3 बालकायाः सामान्य मायोपैथीज वर्णयित्वा आयुर्वेद-अर्वाचीनविधिना चिकित्सा व्यवस्था भाविफलं च वर्णयत् ।
Describe the common myopathies in children and also further write its management and prognosis according to Ayurveda and modern.
- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.
 - (a) ओटिझम । Autism.
 - (b) चर्मदलस्य चिकित्सा । Management of Charmadala.
 - (c) आंत्रिकज्वरस्य निदानं एवं चिकित्सांश्च । Antrika Jwara Nidana and Evam Chikitsa.
 - (d) क्षीरालसकस्य लक्षणानि चिकित्सांश्च । Ksheeralasaka Lakshana Evam Chikitsa.
 - (e) वृक्कशोथस्य निदानं चिकित्सांश्च । Diagnosis and management of Nephrotic syndrome.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : KAUMARBHRITYA - BALA ROGA
BALAPOSHANA, SAMVARDHANA (NUTRITION, GROWTH AND DEVELOPMENT) AND RECENT ADVANCES IN KAUMARBHRITYA – PAPER – IV

Date : 05-10-2016
Wednesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानमानभारः । All questions carry equal weightage.

1. आयुर्वेदमतानुसारं स्तन्यपानपद्धतिं लिखित्वा, वर्तमान स्तनपानपद्धतिं, स्तन्यपरीक्षणपद्धतिं तथा च स्तन्याभावे किं कुरु तान् विवेचयत् ।

Describe the feeding methodology as per Ayurved and its recent trends for neonate. Also write about method of examination of breast milk and management about various aspects of alternative feeding in absence of breastmilk.

2. व्याधिक्षमत्वं वर्णयित्वा स्वर्णप्राशेन संदर्भे व्याधिक्षमत्व वर्धनोपाय विवेचयत् ।

Describe the concept of immunity and immune enhancing measures with special reference to Suvarna Prasana.

3. बालानां पञ्चकर्मचिकित्सा उपयोगिता लिखित्वा बालस्य मायोपैथी व्याधिनां पञ्चकर्म चिकित्सा व्यवस्था लिखत् ।

Describe the application of Panchakarma in children and write the Panchakarma management for myopathies in children.

4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -

- (a) स्तन्यदोषाः । Stanya Dosha.
(b) मेदोवृद्धि । Obesity.
(c) कौमारभृत्यक्षेत्रे औषधमात्रा । Doses in paediatric practice.
(d) रीहेबीलीटेशन । Rehabilitation.
(e) लेहनम् । Lehana.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA
FUNDAMENTALS OF KAYACHIKITSA - PAPER - I

Date : 01-10-2016
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 शास्त्रोक्त विविध रोग-रोगी परीक्षायाः परिचयं दत्त्वा षडंगपरीक्षायाः महत्त्वं प्रतिपादयत ।
Establishing the importance of systemic examination, describe the classical examination methods for the patient and the diseases.
- 2 निम्नांकितयोः विशदं वर्णनं कुरुत ।
Give detail description of :
(a) वर्तमानकाले रसायनवाजीकरणौ । Rasayana and Vajikarana in present era.
(b) पथ्याऽपथ्योः मूलभूतसिद्धान्ताः । Basic concepts of Pathya and Apathya.
- 3 कायचिकित्सायाः सामान्य-विशेष चिकित्सासिद्धान्तानां वर्णनं कृत्वा ई.सी.जी. एवं इको कार्डियोग्राफी नाम्नः हृद्दोगपरीक्षणयोः विस्तृतं वर्णनं कुरुत ।
Describing the general as well as specific principles of management of Kayachikitsa, give details of E.C.G. and Echo-cardiography methods in regards of diagnosis of cardiac disorders.
- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes :
(a) चिकित्सकप्रेरित विकाराः तच्चिकित्सा च । Iatrogenic disorders and their management.
(b) जलोदररोगे उदरस्यजलनिष्कासनार्थं प्राचीन एवं अर्वाचीन विधिः ।
Ancient and modern tapping methods for ascites.
(c) अल्ट्रासोनोग्राफी नामक परीक्षणस्य उपादेयता । Importance of ultrasonography.
(d) राष्ट्रीय ग्रामीण स्वास्थ्य मिशन नाम्न कार्यक्रमस्य परिचयः ।
Introduction of National Rural Health Mission.
(e) यकृतव्याधिषु प्रयोज्यानि आधुनिक परीक्षणानि ।
Investigations indicated in liver disorders.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA
SAMANYA ROGA CHIKITSA – PAPER - II

Date : 03-10-2016
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1 “सोऽल्परक्तोऽल्पमेदस्को निःसार शिथिलेन्द्रियः।” इति ससन्दर्भं स्पष्टीकृत्य आधुनिकोक्त ‘ल्युकेमिया’ रोगस्य निदानपंचक-भेद-प्रभेदपूर्वकाः चिकित्सासिद्धान्ताः एवं चिकित्सा लेख्याः ।

“सोऽल्परक्तोऽल्पमेदस्को निःसार शिथिलेन्द्रियः।” Explaining this quotation, describe Leukemia disease as per modern in regards of Nidana Panchaka, types and subtypes, line of treatment and management in detail.

2 अधोनिर्दिष्टयोः वर्णनं कुरुत । Describe the following :

(a) ‘इह खलु निदान दोष दूष्य विशेषेभ्यो विकारविधात भावाभावप्रति विशेषाः भवन्ति ।’ इति सोदाहरणं स्पष्टयत ।

‘इह खलु निदान दोष दूष्य विशेषेभ्यो विकारविधात भावाभावप्रति विशेषाः भवन्ति ।’ Explain with examples.

(b) ‘..... रोगाः बहवोऽनिलोत्थाः भवन्ति उदावर्तकृताः सुधोराः’ ससंदर्भं सोदाहरणं स्पष्टीकृत्य उदावर्तस्य चिकित्सासिद्धान्ताः चिकित्सा च लेख्या ।

‘..... रोगाः बहवोऽनिलोत्थाः भवन्ति उदावर्तकृताः सुधोराः’ Explain this statement with context and example. Mention the line of treatment and management of Udavarta.

3 आमवात रोगस्य चिकित्सासिद्धान्तानां रोगावस्थानुसारेण वर्णनं कृत्वा आमवातिक हृद्रोगस्य चिकित्सासिद्धान्ताः चिकित्सा च लेख्या ।

Describe the line of treatment of Amavata according to stages of the disease, write the line of treatment and management of Rheumatic heart disease (Amavatika Hridroga).

4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

(a) तीव्र वृक्कनिपातः तच्चिकित्सा च । Acute renal failure and its management.

(b) हृदयघातरोगस्य आत्ययिक चिकित्सा ।
Emergency management of Hidayaghata (Myocardial infarction)

(c) तिर्यक् रक्तपित्त रोगस्य चिकित्सा पथ्याव्यवस्था च ।
Management and dietary regimen of Tiryaka Raktapitta(Thrombocytopenia).

(d) अस्थिक्षयजनितविकाराः तच्चिकित्सा च ।
Disorders of Asthi-Kshaya and their management.

(e) जलोदररोगस्य विशिष्ट सम्प्राप्तिः चिकित्सा सिद्धान्ता च ।
Vishishta Samprapti (specific pathogenesis) and line of treatment of Jalodara (Ascites).

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016 :
SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA
VISHISHTA ROGA CHIKITSA – PAPER - III

Date : 04-10-2016
Tuesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. आयुर्वेद एवं व्यावहारिक मतमधिकृत्य 'एकांगवात' रोगस्य चिकित्साकार्यं वर्णयत ।
Describe management of 'Ekangavata' as per Ayurveda and conventional therapeutics.
2. 'अधिवृक्क ग्रंथी' विकृत्याः लक्षणानि, चिन्हानि, निदानं एवं चिकित्सां वर्णयत ।
Describe symptoms and signs, diagnosis and management of Adrenal Gland dysfunction.
3. जनपदोर्ध्वंस विकाराणि सचिकित्सां सविस्तरं वर्णयत ।
Explain about Janapadodhvansa Vikara (environmental diseases) in detail along with their management.
4. टिप्पणी कार्या - व्याख्या, उदाहरण सह आयुर्वेद चिकित्सा उपयोगिता ।
Write short notes - Definition, Examples with Role of Ayurvedic medicine.
 - (a) विषमज्वर चिकित्सा । Visham Jwara Chikitsa.
 - (b) मेटाबोलिक सिन्ड्रोम । Metabolic Syndrome.
 - (c) मानसविकार वर्गीकरणम् । Classification of Manasa Vikara.
 - (d) अतिकृशस्य चिकित्सा । Atikrusha Chikitsa.
 - (e) उपदंश । Upadamsha

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : KAYACHIKITSA
ADVANCES IN KAYACHIKITSA – PAPER – IV

Date : 05-10-2016
Wednesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. आतुरालय व्यवस्था विविधता, आगाराणाम् व्यवस्था सम्पूर्ण आवश्यक सुविधानाम्, परिचयम् दत्वा, वर्तमानकाले विशिष्ट आई.टी. सुविधानाम् यंत्राणां च विद्या पारंगतानाम् रोगीपरीचर्यायाम् महत्वम् प्रतिपादयत ।
Describe in detail Hospital management strategies along with necessity of essential infrasturecture. Write importance of I.T. technology and trained manpower in the patient care and management.
2. मनुष्य बीजानाम् रंगसारण परीचयात्मक ज्ञानम् विविध बीजानाम् विकाराणाम् विनिश्चयात् ज्ञानं च विज्ञानं प्रतिपादयत् ।
Introducing the terms genes and chromosomes mention the various disorders and diseases occuring due to genetic and chromosomal defects and its diagnostic tools.
3. शरीर स्वास्थ्य व्यवस्थायां आयुर्वेदस्य महत्वं एवं अनुर्जताजन्य विकाराणान् व्याधिक्षमत्व दृष्ट्या चिकित्सा समायोजन् ।
Describe role of Ayurved in prevention and promotion of health and management of allergic disorders in regards of immunity.
4. टिप्पणी कार्या - : Write short notes -
 - (a) Chikungunya.
 - (b) Swineflu.
 - (c) Dengue fever.
 - (d) Restless leg syndrome.
 - (e) Geriatric care medicine.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : PANCHKARMA
PURVA KARMA - SNEHANA AND SVEDANA - PAPER - I

Date : 01-10-2016
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. केवलं निरुपस्तंभमादौ स्नेहैरुपाचरेत् ।

सूत्रमिदं स्पष्टी कृत्वा वातव्याधिनां स्नेहनस्य उपयोगिता दर्शयत ।

Explain the above sutra and describe the importance of Snehana in Vatavyadhi.

2. स्वेदनस्य कार्मुकत्वं प्राच्यर्वाचीन मतानुसारेण लिखित्वा संकरस्वेदस्य विधिं विस्तारपूर्वकं लिखत ।

Describe mode of action of Swedana Karma according to ancient and modern science and give detail description regarding the method of Sankara Sweda.

3. अष्टाङ्ग आयुर्वेदे पञ्चकर्माणां उपयोगाः दृष्टान्तसहितं स्पष्टी कृत्वा आधुनिक समये स्वास्थ्यरक्षणार्थे शोधनस्य आवश्यकतां दर्शयत ।

Explain with examples the utility of Panchkarma in Astanga Ayurveda and describe the importance of Shodhana for health maintenance in modern era.

4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -

(a) सौनाबाथ । Sauna bath.

(b) सद्यस्नेहनः । Sadhyasnehana.

(c) क्षीरबाष्पस्वेदः । Ksheerbashpasweda.

(d) शोधनार्थं स्नेहन-शमनार्थं स्नेहन-भेदानि दर्शयत ।

Write difference between Shodhanarth Snehana and Shamanartha Snehana,

(e) स्नेह चयापचय । Fat metabolism.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : PANCHKARMA
VAMANA AND VIRECHANA KARMA – PAPER - II

Date : 03-10-2016
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. कर्मणां वमनादीनां पुनरप्यन्तरेऽन्तरे । स्नेहस्वेदौप्रयुञ्जीत स्नेहमन्ते बलाय च ॥

इदं श्लोकं स्पष्टी कृत्य विरेचनकर्मस्य पूर्वप्रधानकर्मयोः वर्णनं कुरुत ।

Explain the above shloka and describe the Poorvakarma and Pradhankarma of Virechana Karma .

2. प्राणवहस्रोतसरोगेषु वमनस्य प्राधान्यं विशदी कृत्य वमनकर्मस्य कार्मुकतां प्रतिपादयत ।

Describe the importance of Vamana in the diseases of Pranavahasrotasa and explain the mode of action of Vamana.

3. जीवनपद्धतिसंबंधितव्याधिनां अनुत्पादने चिकित्सायाम् एवं स्वास्थ्यरक्षणे वमनविरेचनयोः महत्वं स्पष्टी कुरुत ।

Explain the importance of Vamana and Virechana in the prevention as well as treatment of life style disorders and for health maintenance.

4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -

(a) चतुरंगुल ।	Chaturangula.
(b) वमनार्हाः ।	Vamanarha.
(c) दुर्विरेच्याः तेषु विरेचनोपायाः ।	Durvirechya and their management for Virechana.
(d) वमनविरेचने आहारयोजनाः ।	Diet regimen in Vamana Virechana Karma.
(e) जीवादानम् ।	Jeevadanam.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : PANCHKARMA
BASTI KARMA AND NASYA KARMA – PAPER - III

Date : 04-10-2016
Tuesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 चिकित्सायां बस्तेः श्रेष्ठत्वं प्रतिपादयित्वा बस्तिप्रकाराः तस्य कार्मुकत्वं वैज्ञानिक रीत्या साध्यत ।

Establish the excellence of Basti in the treatment with its types and describe its mode of action scientifically.

- 2 पिच्छाबस्ति विशदतया लिखित्वा तस्य कार्मुकत्वं स्पष्टयत ।

Describe Pichchha Basti in detail and explain its mode of action.

- 3 नस्य कर्म विधेः वैज्ञानिक वर्णनं कृत्वा तस्य सम्यक्-हीन-अतियोग लक्षणानि अपि लिखत ।

Describe the procedure of Nasya Karma scientifically along with the Lakshana of Samyaka, Hina and Atiyoga.

- 4 उत्तरबस्ति प्रदाने संप्रति कानि कानि सूचनानि, परीक्षणानि आवश्यकतानि तथा च उत्तरबस्तेः चिकित्सकीय उपादेयतामपि लिखत ।

Write about necessary precautions and investigations while administrating Uttara Basti and describe its therapeutic usages.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : PANCHKARMA

**RAKTAMOKSHANA, PHYSIOTHERAPY AND DISEASE WISE PANCHAKARMA –
PAPER – IV**

Date : 05-10-2016
Wednesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

- 1 रक्तमोक्षणस्य परिभाषां दोषानुसारेण तेषां प्रयोगज्ञानं एवं सुश्रुतमतेन रक्तमोक्षणं योग्यायोग्यं वैज्ञानिकत्वं च वर्णयत ।

Define Raktamokshana and describe use of Raktamokshana as per Dosha predominance and write the Yogya-Ayogya of Raktamokshana as per Sushruta with its scientific explanation.

- 2 यदा पक्षाघात प्रभावेन शरीरस्य दक्षिणार्धभागे (दक्षिण बाहु पादे च) कर्महानि उत्पद्यते तदा के - के व्यायामाः करणीयाः तथा च तदर्थमुषयुक्तयंत्राणां च वर्णनं कुरुत ।

Due to Hemiplegia in right side of the body while functions of right upper and lower limbs are impaired, describe about physiotherapy useful in this condition and write about instruments useful for that purpose also.

- 3 वातव्याधिषु नस्यकर्मस्य महत्त्वं प्रस्थापयत ।

Establish the importance of Nasya Karma in the management of Vatavyadhi.

- 4 तमक श्वासातुरे वमनकर्म प्रयोगं सहेतुकं वर्णयत ।

Describe utility of Vamana Karma in the management of patient of Tamaka Shwasa with proper reasons.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : PRASUTI - STREE ROGA
GARBHAGARBHINI VIGYANA - PAPER - I

Date : 01-10-2016
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. गर्भवृद्धि एवं जन्मजात विकाराणां मातृज भावानां महत्वं वर्णनं कुरु ।
Describe in detail the importance of Matrijabhavas related to growth and development and congenital deformities of foetus.
2. गर्भजन्य विषमयतां निदान, लक्षण, उपद्रव, चिकित्सासूत्र एवं चिकित्सां च वर्णयित्वा अनुसंधानात्मकयोगां च प्रतिपादयत ।
Describe in detail pre-eclamptic toximia during pregnancy, its causes, signs-symptoms, complications, line of treatment and mention the current research drugs.
3. पी.एम.टी.सी.टी एवं पी.एन.डी.टी. परिभाषा एवं महत्त्व प्रसूति एवं स्त्रीरोग चिकित्सा क्षेत्रे प्रतिपादयत ।
Write P.M.T.C.T. AND P.N.D.T. definition, importance, limitation in the field of Obs and Gynecological practice.
4. कस्यचित् आचार्येण स्त्रीस्य कस्य अवस्थायां निम्न लक्षणानि वर्णयत तर्क स्पष्टिकरणं कुरु ।
Following symptoms are mentioned by which Acharyas and in which specific condition of the life of a female with justification ?
 - (a) शुक्रशोणितयोरवबन्धः ।
Shukra Shonitayorbandha.
 - (b) स्फुरच्छोणिपयोधराम् ।
Sphurachsonipayodharam.
 - (c) अक्षिपक्ष्माणिचाप्यस्य समिल्यन्ते विशेषतः ।
Akshipakshmaanichapyasya samilyante visheshtah.
 - (d) अधोगुरुत्वमरुचि प्रसेको बहुमूत्रता ।
Adhogurutvamaruchi praseko bahumootrata.
 - (e) हृदयस्पन्दन तृङ्गलानिलोमहर्ष ।
Hridyaspandana trudglanirlomaharshm.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : PRASUTI - STREE ROGA
PRASAVA VIGYANA – PAPER - II

Date : 03-10-2016
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. प्रसवस्य कारणानि एवं गर्भस्य प्राकृत निष्क्रमण विधिः सविस्तरं वर्णयत ।
Describe causes of labour and mechanism of normal labour.
2. (a) अपरासङ्गस्य कारणानि, लक्षण, उपद्रव एवं चिकित्सां च वर्णयत ।
Write the causes, clinical features, complications and treatment of Aparasanga (retained placenta).
(b) मृतजातगर्भस्य निदान, लक्षण, उपद्रव चिकित्सां च लिखत ।
Write the diagnosis, clinical features, complications and treatment of still birth.
3. मूढगर्भस्य परिभाषा निदानं, लक्षण, सोपद्रव, चिकित्सां च सविस्तरं वर्णनं कुरु ।
Write definition, cause, clinical features, complications and treatment of Mudhagarbha.
4. टिप्पणी कार्याः : Write short notes -
 - (a) प्रसवोत्तर रक्तस्राव ।
Post partum hemorrhage.
 - (b) नवजात शिशु परीक्षणम् ।
Examination of new born.
 - (c) सूतिका ज्वर ।
Sutika Jvara.
 - (d) स्तन्यक्षय ।
Stanyakshaya.
 - (e) गर्भपाल रस ।
Garbhapala Rasa.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : PRASUTI - STREE ROGA

STREE ROGA VIGYANA – PAPER - III

Date : 04-10-2016
Tuesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. स्त्रीरोगे आर्तव दृष्टि महत्त्वं वर्णयित्वा PCOS प्राच्य पाश्चात्य मतानुसार निदान, सम्प्राप्ति, लक्षण, सापेक्ष निदान, उपद्रव, प्रतिषेध एवं चिकित्सां च वर्णयित्वा अनुसंधानात्मक योगाः वर्णयत ।
Describe importance of Artava dusti in streeroga. Write causes, etiopathogenesis, clinical features differential diagnosis, complications, preventive and curative management of PCOS both Ayurved and Modern aspect.
2. योनि रोग एवं स्त्रीवन्ध्यात्वं को सम्बन्ध ? तस्य वर्णयित्वा वन्ध्यात्व भेद, निदान, सापेक्ष्य निदान चिकित्सासूत्र एवं अनुसंधानात्मक योगाः च सविस्तरं वर्णयत ।
Describe the relation between Yoniroga and Stree Vandhyatva, its types causes. Differential diagnosis, line of treatment and about Research output.
3. स्त्रीरोग सम्बन्धि अनुसंधानात्मक विविध स्थानिक चिकित्सां वर्णयित्वा योनिपिचु वर्ती, धूपन, उत्तरबस्ती, अग्निकर्माणि स्त्रीरोगेषु महत्त्वं सविस्तरं वर्णयत ।
Describe various research works done on local therapy related to Stree Roga and write its importance and clinical implimentation of Yonipichu, Varti, Dhoopan, Uttarabasti and Agnikarma in Stree Roga.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) एडोप्टेशन लो । Adoption law.
 - (b) स्तन्य ग्रंथि । Fibroadenosis of Breast.
 - (c) मातृ-शिशु स्वास्थ्य सम्बन्धि राष्ट्रिय कार्यक्रम । Various National Health Programme. for M.C.H.
 - (d) गर्भप्रतिबंधक एवं गर्भपातकर योगाः । Garbha Nirodha and Garbhapatkar Yoga.
 - (e) प्रसूति-स्त्रीरोग सम्बन्धि वाइटल स्टेटीस्टीक्स । Vital Statistics related to Obs and Gyn.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : PRASUTI - STREE ROGA
PRASUTI TANTRA - STREE ROGA-SHALYA KARMA – PAPER – IV

Date : 05-10-2016
Wednesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. स्त्रीरोग एवं प्रसूतितंत्रे आशुचिकित्सायां महत्वं एवं प्रयोग सोदाहरण प्रतिपादयः ।
Describe in detail emergency management in obstetrics and gynecological practice. Its importance and indications with example.
2. मूढगर्भ निर्हरणस्य चिकित्सासूत्र वर्णयित्वा forcep and vaccum delivery सविस्तरं वर्णनं कुरु ।
Describe line of treatment for obstructed labour and write in details about forcep and vaccum delivery.
3. प्रसूतितंत्र एवं स्त्रीरोग चिकित्साक्षेत्रे अष्टविध शस्त्रकर्मस्य महत्वं वर्णयित्वा केषु केषु अवस्थासु तस्य प्रयोग सोदाहरणं प्रतिपादयः ।
Write the importance of Ashtavidha Sashtakarma in the field of Obs and Gynecological practice and what are the conditions describe with examples.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) सीवन सामग्री एवं प्रयोग । Suturing materials and its applications.
 - (b) पञ्च बायोप्सी । Punch Biopsy.
 - (c) ओटोक्लेवींग । Autoclaving.
 - (d) रेकर्ड कीपींग एथिकल इस्यु । Record keeping, ethical issues.
 - (e) फ्ल्युड थेरापी । Fluid therapy.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRA AND BHAISHAJYA KALPANA
RASASHASTRA - PAPER - I

Date : 01-10-2016
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानमानभारः । All questions carry equal weightage.

1. किं नाम शोधनम् ? शोधन भेदान् विवृणुत । सिद्ध द्रव्याणां विचारे शोधन पद्धतीनां परिणामं विशदी कुरुत ।
What is Shodhana ? Explain different methods of Shodhana. Describe the impact of Shodhana procedures over the finished product..
2. (a) कूपीपक्व रसायनस्य मानकीकरण पद्धतिः ।
Standard Operative Procedures of Kupipakwa Rasayana.
(b) चिकित्सायां रत्नानां प्राधान्य ।
Significance of Ratnas in treatment.
3. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
(a) सिद्धभेषज मणिमाला । Siddha Bheshaja Manimala.
(b) कुक्कुटांड त्वक् भस्म । Kukkutandatwak Bhasma.
(c) प्रवाल पिष्टि । Pravala Pishti.
(d) सबस्त्रपुटि अभ्रक भस्म । Sahasraputi Abhraka bhasma.
(e) उपविष । Upavisha.
4. सकारणं विवरणं कुरुत : Explain with proper reasoning -
(a) रसद्रव्याणां मारणे पुटसंख्या वर्धनम् । Increased number of Putas in Marana of Rasa drugs.
(b) रसशास्त्राध्ययने परिभाषा ज्ञानम् अनिवार्यम् । Understanding Rasashastra needs through knowledge of Paribhasha.
(c) गैरिकस्य मारणं नापेक्षितम् । Marana is not needed for Gairika.
(d) चिकित्सायाम् अनुपानस्य प्राधान्य । Anupana plays an important role in therapeutics.
(e) रसद्रव्याणां प्रतिपत्यर्थं आधुनिक ज्ञानम् अपेक्षितम् । Modern knowledge in the identification of Rasadravyas.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRA AND BHAISHAJYA KALPANA
BHAISHAJYA KALPANA – PAPER-II

Date : 03-10-2016
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानमानभारः । All questions carry equal weightage.

1. सवीर्यता अवधि संक्षेपेण विलिख्य । विविधायुर्वेदीय कल्पनानां हीनवीर्यतायाः कारणानि वैज्ञानिकरीत्या विवेचयत् ।

Describe the concept of shelf life. Give the scientific reason of decrease the shelf life of various Ayurvedic formulations explain with suitable examples.

2. एस.ओ.पी. मिति किम् ? वासाव्लेह एस.ओ.पी. विस्तरेण लिखत ।

What is SOP ? Give the detailed description of SOP's of Vasavaleha.

3. आयुर्वेदीय औषधनिर्माणक्षेत्रे शार्ङ्गधरसंहितायाः योगदानं विवेचयत् ।

Describe the contribution of Sharangadhara Samhita in the field of manufacturing process of Ayurvedic drugs.

4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -

- (a) मलहरकल्पनायाः मानकीकरणं । Standardization of Malhara Kalpana.
(b) Distillation..
(c) Freeze drying.
(d) Emulsions.
(e) Method of preparation of herbal cream.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRA AND BHAISHAJYA KALPANA
RASA CHIKITSA & AUSHADHA YOGA VIGYANA – PAPER - III

Date : 04-10-2016
Tuesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weight.

1 अधोलिखितः योगानां निर्माणविधिः, आमयिकप्रयोगः, मात्रा, अनुपानं च लिखत ।

Write down the method of preparation, therapeutic uses, dose and Anupana of following Yogas:

- तुलसीस्वरसः । Tulsiswarasa.
- अर्जुनक्षीरपाकः । Arjuna Kshirapaka.
- अमृतासत्वः । Amrutasatva.
- अजमोदार्कः । Ajamodarka.
- हिंवाष्टक चूर्णः । Hingvashtaka Churna.

2 अधोलिखितः योगानां निर्माणविधिः, कर्मप्रक्रियायाः, सेवनविधि विवेचयतु ।

Write down the method of preparation, mechanism of action, method of administration of following Yogas :

- रससिन्दूरः । Rasasindura.
- आरोग्यवर्धिनि वटी । Arogyavardhini Vati.
- रसपर्पटी । Rasaparpati.
- सप्तरमृतलौह । Saptamrita Lauha.
- पुनर्नवामण्डूरः । Punarnavamandura.

3 अधोलिखितः कल्पनायाः कर्मप्रक्रिया, आमयिकप्रयोगः, अनुपानं च लिखत ।

Write down the mode of action, therapeutic uses and Anupana of following Yogas:

- षड्बिन्दु तैलम् । Shadbindu Tailam.
- प्रचतिक्तघृतम् । Panchatikta Ghritam.

4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

- ब्रह्मरसायनम् । Brahma Rasayanam.
- हरिद्रखण्ड । Haridrakhanda.
- पिण्डासव । Pindasava.
- शतधौतघृतम् । Shatadhautaghrita.
- त्रिफलामसी । Triphalamasi.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : RASA SHASTRA AND BHAISHAJYA KALPANA
PHARMACOLOGY AND PHARMACY MANAGEMENT – PAPER – IV

Date : 05-10-2016
Wednesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानमानभारः । All questions carry equal weightage.

1. को नाम फार्माकोलोजी ? आयुर्वेदीय औषधं कार्माकोलोजीकल कोया शीलता वर्णयत ।
What is Pharmacology ? Describe the Pharmacological action of Ayurvedic drugs.
2. अनुसुची तो अन्तर्गत वर्णितं ड्रग एण्ड कोस्मेटिक रूल १९४५ इत्यस्य महत्वमपि वर्णयत ।
Describe the Drugs and Cosmetic Rule 1945 of schedule T and its importance in the preparation of various Ayurvedic formulations.
3. किं नाम औषधविषाक्तता ? ड्रग एण्ड कोस्मेटिक रूल १९४५ अनुसुची Y (वाय) अनुसारेण आयुर्वेदीय औषध विषाक्तता परीक्षण सविस्तरं वर्णयत ।
What is drug toxicity ? Describe the detail toxicity study of Ayurvedic drugs as per Drug and Cosmetic 1945 schedule Y.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) API & AFI.
 - (b) TKDL
 - (c) Pharmacovigilance of Ayurvedic drugs.
 - (d) Packing & Labeling of Ayurvedic drugs.
 - (e) Route of drug administration.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : SHALYA - KSHARA EVUM ANUSHAstra KARMA
SHALYA SIDDHANTA - FUNDAMENTALS OF SURGERY - PAPER - I

Date : 01-10-2016
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weight.

- 1 व्रणशोफस्य हेतु सम्मत सम्प्राप्ति-वर्गीकरणः चिकित्सासिद्धान्तानां वर्णनं कुरुत तथा च आधुनिक मतानुसारेण व्रणशोथस्य सम्प्राप्ति अपि लिखत ।
Write down the etiopathogenesis classification and treatment - principles of 'Vranashopha', also explain the pathogenesis of inflammation.
- 2 रक्तस्य चतुर्थदोषत्वं महत्त्वं वर्णयेत ।
Describe the significance of Rakta as the Chaturth Dosha.
- 3 संक्षेपेण वर्णयत । Describe in brief.
(a) स्तब्धतां परिभाषास्य वर्गीकरणं विधाय अल्पायतन स्तब्धतां विषदं वर्णयत ।
Define ' Shock ', classify it and describe the Hypovolaemic shock.
(b) शल्यचिकित्सा अभ्यासे तरलपदार्थानां च इलेक्ट्रोलाइट्स महत्त्वं वर्णयत ।
Explain the importance of fluid and electrolytes in surgical practice.
- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.
(a) गैस गैंगरीन । Gas gangrene.
(b) प्रास्थेटिक्स । Prosthetics.
(c) शल्यतंत्रे वेदनाशामक प्रतिपादयत् । Analgesics in surgical practice.
(d) प्लाज्मा व्होल्यूम एक्सपेंडरज़ । Plasma Volume Expanders.
(e) एसाइटिस । Ascites.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : SHALYA - KSHARA EVUM ANUSHAstra KARMA
VISHISTA ANUSHAstra KARMA – PAPER - II

Date : 03-10-2016
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weight.

- 1 परिकर्तिकारोगस्य निदानं लक्षणं च वर्णयित्वा एषां चिकित्सा उपक्रमः लिखत ।
Write down the aetiology, symptoms and management of Parikartika (Fissure-in-ano).
- 2 'तद्दग्धानां रोगाणामपुनर्भावाद्' इति सूत्रं अधिकृत्य अग्निकर्मणः महत्त्वम् प्रदर्श्य कार्मुकत्वम् वर्णयत ।
Explain the quotation 'तद्दग्धानां रोगाणामपुनर्भावाद्' and write down the importance and mode of action of Agnikarma.
- 3 संक्षेपेण वर्णयत । Describe in brief.
 - (a) शल्यचिकित्सायां रक्तमोक्षणस्य महत्त्वं प्रतिपादयत ।
Describe the importance of Raktamokshana in surgical disorders.
 - (b) सूर्यदग्धलक्षणस्य चिकित्सा सविस्तरेत् ।
Explain the features and management of Sun burn.
- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.
 - (a) क्षारसूत्रं प्रयोगविधिम् । Procedure of Ksharasutra application.
 - (b) शीतदग्ध । Frostbite.
 - (c) आधुनिक अग्निकर्म यन्त्राणि । Modern thermal equipment.
 - (d) उष्णवात । Ushnavata.
 - (e) सहज गुद विकाराणि । Congenital Ano-rectal disorders.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : SHALYA - KSHARA EVUM ANUSHAstra KARMA
ADHUNIK SHASTRA KARMA - MODERN SURGERY – PAPER - III

Date : 04-10-2016
Tuesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना - सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weight.

- 1 लैपरोस्कोपिक पित्ताशयछेदन कर्मणि-प्रयुक्त-यंत्राणां वर्णनं विधाय अस्य क्रियाविधिं विस्तरेण लिखत ।

Write down the instrumentation and technique of laparoscopic cholecystectomy.

- 2 वृद्धि रोगस्य प्रकाराणि लक्षणानि च लिखित्वा उभयमतेन मूत्रवृद्धिं शस्त्रकर्मः वर्णयेत ।

Write down the types and symptoms of Vriddhi Roga and surgical management of Mutraja Vriddhi as per both systems.

- 3 संक्षेपेण वर्णयत । Describe in brief.

- (a) स्पाइनल संज्ञाहरणं हेतु प्रयुक्तं औषधीनां वर्णित्वा एषां विधिं च उपद्रवं वर्णयेत ।

Describe the procedures and complications of spinal anaesthesia and drugs used for it.

- (b) उदरपाटनशल्यक्रियां नैदानिक एवं चिकित्सकीय लैपरोस्कोपस्य प्रयोगः वर्णयत ।

Describe diagnostic and therapeutic uses of laparoscope in abdominal surgeries.

- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.

- (a) पित्ताशयाश्मरी । Gall bladder stone.

- (b) गुदभ्रंश । Rectal prolapse.

- (c) एक्टोपिक टेस्टिस । Ectopic testis.

- (d) स्तनविद्रधि । Breast abscess.

- (e) नैदानिक लैपरोस्कोपी । Diagnostic laparoscopy.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016

SPECIALISED SUBJECT : SHALYA - KSHARA EVUM ANUSHASTRA KARMA
SHALYAVANGMAYA – IV

Date : 05-10-2016
Wednesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना – सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weight.

- 1 उदररोगस्य भेदं लक्षणं च लिखित्वा एषां चिकित्सा उपक्रमाः सविस्तरेण प्रतिपादयत ।
Write down in detail the types, symptoms and treatment of Udararoga.
- 2 आधुनिकमतेन सुश्रुतोक्त व्रणितोपासनीय अध्यायस्य सिद्धान्तानि विवेचयत ।
Explain the concepts of Vranitopasaniya chapter of Sushruta and discuss it with modern views.
- 3 संक्षेपेण वर्णयत । Describe in brief.
 - (a) अनुसंधानं च प्रयोगात्मकशल्यकर्मस्य महत्त्वं प्रतिपादयेत ।
Describe the importance of research and experimental surgery.
 - (b) सुश्रुत संहिताः अग्रोपहरणीय अध्यायस्य अवधारणानां वर्णित्वा एषां शल्यचिकित्सां महत्त्वं प्रतिपादयेत ।
Explain the concepts of Agropaharaniya chapter of Sushruta Samhita and describe its surgical practice.
- 4 टिप्पणी कार्याः । Write short notes.
 - (a) प्रायोगिक शल्य चिकित्सा मोडल । Experimental surgical model.
 - (b) डल्हणाचार्य । Dalhanacharya.
 - (c) सप्तोपक्रम । Saptopakrama.
 - (d) सर्जिकल एथिक्स । Surgical ethics.
 - (e) सूचित सम्मति । Informed consent.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : SHALYA TANTRA - SAMANYA
SHALYA SIDDHANTA - FUNDAMENTALS OF SURGERY - PAPER - I

Date : 01-10-2016
Saturday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. उभयमतेन विभिन्न प्रकाराः यंत्रानां लिखित्वा नाणीयंत्रानां सविस्तरेण वर्णयत ।
Write different types of Yantras and describe the Nadiyantra as per Ayurveda and Modern in detail.
2. शल्यतंत्रे अष्टविधशस्त्र कर्माणां महत्त्वं प्रतिपादयत् ।
Write about Ashtavidha Shastra Karma and their importance in Shalya Tantra.
3. (a) व्रणशोफस्य हेतुसम्मत सम्प्राप्ति-वर्गीकरणः-चिकित्सा सिद्धान्तानां वर्णनं कुरुत ।
Write down the etiopathogenesis, classification and treatment - principles of Vran-shopha.
(b) शल्यचिकित्साभ्यासे निर्जलीकरणं एवं अतिजलसंयोजनं निदानं वर्णयित्वा तेषां चिकित्सा उपक्रमः वर्णयत ।
Write down the causes and management of dehydration and over-hydration in surgical practice.
4. टिप्पणी कार्याः : Write short notes -
 - (a) स्तब्धता । Shock.
 - (b) रक्तस्तंभन । Haemostasis.
 - (c) सीवनकर्म । Suturing
 - (d) प्लाज्मा वोल्युम एक्सपेण्डर्स । Plasma volume expanders.
 - (e) शल्यतंत्रे आत्यायिक औषध । Emergency drugs in Surgical Practice.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : SHALYA TANTRA - SAMANYA
VISHISHTA SHALYA VIGYANA - SHALYA TANTRA SPECIALITY – PAPER - II

Date : 03-10-2016
Monday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. उर्वास्थि ग्रीवा भग्नस्य हेतुं च लक्षणं च अनुसंधानं वर्णयित्वा एषां चिकित्सा उपक्रमः वर्णयत ।
Write down the causes, symptoms, investigations and surgical management of fracture of femur neck.
2. मूत्रवृद्धिं (hydrocele) लक्षणः अनुसंधानः (investigation) एवं सापेक्षनिदानः वर्णयित्वा एषां चिकित्सा उपक्रमः वर्णयत ।
Describe the sign and symptoms, investigation, differential diagnosis and management of hydrocele.
3. (a) सरक्तमूत्रता (haematuria) लक्षणं निदानं च वर्णयित्वा एषां चिकित्सा उपक्रमः वर्णयत ।
Write the management of haematuria after describing its causes and clinical features.
(b) वर्तमानकाले योग्या विधिः महत्त्वं प्रतिपादयत ।
Importance of 'Yogya' in present context.
4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
 - (a) सिराजन्य व्रण । Vericose ulcer.
 - (b) सन्धिभोक्ष प्रकार । Sandhimoksha classification.
 - (c) व्रणकोथ । Gangrene.
 - (d) योग्याविधि । Yogya Vidhi.
 - (e) प्रमेह पीडिका । Prameha Pidika.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : SHALYA TANTRA - SAMANYA
ADHUNIK SHALYA KARMA - MODERN SURGERY – PAPER - III

Date : 04-10-2016
Tuesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. जीर्णपित्ताशयशोथ - पित्ताशयाश्मरीश्च लक्षणं एवं अनुसंधानं वर्णयित्वा एषां चिकित्सा उपक्रमः वर्णयत ।
Describe the signs and symptoms, investigation and surgical management of chronic cholecystitis with cholelithiasis.
2. आयुर्वेदनव्यमताभ्यां शतपोनकभगन्दरं चिकित्सां वर्णयत ।
Write down the treatment principles of multiple fistulae in ano according to Ayurved and modern science.
3. (a) मेरुदण्डाघात परीक्षा एवं चिकित्सा सिद्धान्ताः ।
Examination and management principles of spinal injury.
(b) आभ्यन्तर अर्श (Internal haemorrhoids) लक्षणं निदानं च वर्णयित्वा एषां चिकित्सा उपक्रमः वर्णयत ।
Write the management of Internal haemorrhoids after describing its causes and clinical features.
4. टिप्पणी कार्याः : Write short notes -
 - (a) तीव्रअग्राशय शोथ । Acute pancreatitis.
 - (b) कोलोनोस्कोपी । Colonoscopy.
 - (c) गुदगत रक्तस्राव । Per rectal bleeding.
 - (d) नाडीव्रण । Pilonidal sinus.
 - (e) पेरीटोनाइटिस । Peritonitis.

GUJARAT AYURVED UNIVERSITY, JAMNAGAR
FINAL YEAR M.D./M.S. (AYU.) EXAMINATION - OCTOBER - 2016
SPECIALISED SUBJECT : SHALYA TANTRA - SAMANYA
SHALYA VANGMAYA - SHALYA LITERATURE, RESEARCH AND DEVELOPMENT –
PAPER – IV

Date : 05-10-2016
Wednesday

Time : 9:00 a.m. to 12:00 p.m.

सूचना : सर्वे प्रश्नाः समानभारः । All questions carry equal weightage.

1. आयुर्वेद एवं नव्य मतानुसारेण शल्यतन्त्र सम्बन्धित आचारणां वर्णन कुरुत ।
Describe the surgical etics according to Ayurved and modern science.

2. स्वमार्गं प्रतिपन्नास्तु यस्य विण्मूत्रमारूताः ।
..... ॥

उपरोक्त श्लोकपादस्य पूर्वापर प्रसंगेण वर्णयित्वा आधुनिक दृष्ट्या विस्तृतेन वर्णयत ।
Describe the above stanza with its Pre and Post reference with the modern views.

3. (a) भगन्दरे क्षारसूत्रस्य कार्मुकत्वम् ।
Mode of action of Kshara Sutra in fistula-in-ano.
(b) सिरावेधविधि एवं विस्त्रावित रक्तमात्रयोः विचारः ।
'Siravedha' technique and amount of blood to be withdrawn.

4. टिप्पणी कार्या : Write short notes -
(a) सर्जिकल आडिट्स । Surgical Audits.
(b) नासा संधान । Nasa Sandhan.
(c) कंजूमर प्रोटेक्शन एक्ट । Consumer Protection Act (CPA).
(d) इन्फार्मर्ड कंसेंट । Informed consent.
(e) सुश्रुत संहिता टीकाकाराः । Commentatotr of Sushruta Samhita.

